

Zgodovinski dan v Assisiju

Ponedeljek, 27. oktobra, bo gotovo ostal zapisan v zgodovini človeštva kot pomemben dan. Pravzaprav bi si upali trditi, da gre za prelomni dan, ki je vsemu človeštvu hotel potrditi vrednote duha, vrednote vere, ki so lahko skupne vsemu človeštvu. Molitveni dan za mir, povezan z romanjem in postom, je bil, vsaj po našem mnenju, predvsem dokaz, da se človeštvo zaveda svoje skupne usode in da se zgodovina sveta počasi, a neizogibno pomika v smeri povezave skupnih interesov vseh Zemljanov.

Pomemben se nam zato zdi stavek, ki ga je izrekel pobudnik tega svetovnega srečanja za mir v Assisiju, papež Janez Pavel II. glede prisotnih predstavnikov raznih svetovnih ver in verskih skupnosti, to je, »mi smo glasniki svetovne vesti človeštva«. To je, mislimo, bistvo ponedeljkovega sporočila. Ko je človek spremljal potek pobožnosti, ni mogel mimo razmišljanja, oziroma skoraj podzavestnega zavedanja, da se pred cerkvijo v Assisiju udejanja neka kozmična zavest po dosegu miru, ki je sicer bila latentno prisotna med vsemi, a se je s to pobudo nekako javno, pred vso svetovno javnostjo izrazila, kot iskren dokaz vsega človeštva, da bi prišlo do tistega miru, ko bodo meči prekovani v pluge in konice sulic v srpe. Mogoče se je komu zdelo nekoliko retorično dejstvo, da bi le z molitvijo lahko dosegli stanje miru, ki pa ne pomeni le odprave vojnih spopadov, ampak predvsem vzpostavljanje nekega notranjega miru v vsakem posameznem človeku. Molitev torej ni le pasivna drža — kar je bilo jasno tudi iz številnih misli, ki so jih izrekli predstavniki ver, ko so opravljali svoje verske obrede v znamenju sprave in prošnje po miru — ampak predvsem priložnost, da vsakdo določi svoj odnos do vprašanja miru. Drugače je jasno, da le vsakdanja zavzetost na vseh področjih življenja lahko rodi dolgotrajnejše sadove.

V Assisiju je bila težnja po dosegu miru zaupana mladim. Ti namreč predstavljajo prihodnost, zato je vabilo, »da bi se mladim posrečilo osvoboditi zgodovino od zmotnih poti, po katerih hodi človeštvo«, izzvenelo kot popolnoma naravno. Kot tudi je polno prišla do izraza težnja, ki jo je pokazalo srečanje v Assisiju, se pravi, da so verstva in vere sveta v prvi osebi poklicane, »da skupno delajo na tem, da bi prišlo do rešitve tega dramatičnega izziva naše dobe: pravi mir ali katastrofalna vojna«, kot je povedal Janez Pavel II. v svojem zaključnem govoru.

Ko je človek spremljal pobožnost, se ni mogel izogniti čaru, pravzaprav nekemu

dalje na 6. strani

Globlji pomen Gregorčičeve proslave v Gorici

Nedelja, 26. oktobra letos, bo nedvomno ostala zapisana v zgodovini našega zamejstva kot pričevanje naše slovenske zavesti in volje do življenja, do neustavljive rasti in pričevanja ljudstva, kateremu je bil Goriški slavček zastava.

Gregorčičeva proslava ob 80-letnici pesnikove smrti v goriškem avditoriju je bila nov dokaz skupne moči Slovencev v Italiji. Ni bil to le poklon osebi, ki se je žrtvovala za nas in bila tako zgled in je še zgled rodovom slovenskega ljudstva. Bilo je to dejanje nečesa skupnega in mogočnega. Neka tiha politična manifestacija.

Ni mogoče opisati proslave v posameznih delih, ker je bilo vse skupaj eno samo dejanje in je bila vanj vključena tudi publika, ki je dobre pol ure pred predstavo že napolnila prostore goriškega avditorija. Tako je nastajalo navdušenje že pred samim začetkom in vse je kazalo na nekaj posebnega in novega. Sem in tja so se slišale različne napovedi in radovednost je bila velika.

Komaj so se slišali prvi verzi Gregorčičevih poezij v izvedbi članov Slovenskega stalnega gledališča, že se je začutilo, kako se vzdušje spreminja. Najprej lahko, sproščeno, nato hitro in napeto, pa spet ponosno, ognjevit. Melanholičnost Gregorčičeve duše se je prebudila v občinstvu. Zaživel je v publiki človek, ki je ljubil domovino

in hrepenel po ljubezni. Filibert Benedetič je s slavnostnim govorom še povezal Gregorčiča z današnjo problematiko naše manjšine.

Višek nedeljske proslave je gotovo bila kantata za solo, zbor in orkester. Trije zbori, »Hrast« iz Doberdoba, »L. Bratuž« in »M. Filej« iz Gorice, orkester in štirje solisti so čudovito izvedli Jeftejevo prisego. Petje in glasba sta na enkrat način izoblikovala podobo Gregorčičeve duševnosti, ki je bila blaga, umirjena, včasih nekoliko uporna, hrepeneča, ob koncu pa tragična in vdana. Vse nastopajoče je odlično vodil Hilarij Lavrenčič, kateremu gre tudi zasluga za organizacijo orkestra in treh zborov. Vsekakor je treba pohvaliti prav vse nastopajoče za čudovito proslavo, kakršno si je naš Simon Gregorčič tudi zaslužil.

S tem dejanjem, ki ga po pomenu in po udeležbi lahko primerjamo z majsko manifestacijo na Travniku pred dvema letoma, imamo Slovenci na Goriškem še eno vzpodbudo več: naj ta služi nam samim in tudi italijanski strani. Nam, da lahko samim sebi dokažemo koristnost skupnega nastopanja. Italijanska stran pa lahko oceni našo kulturno prisotnost in nas končno prične smatrati za povsem enakovredno ljudstvo. Zato bi želeli, da bi bilo takih predstav še in še.

JULIJAN ČAUDEK

40 LET DELA ZA RAST slovenskega gospodarstva

Slovensko deželno gospodarsko združenje je v nedeljo, 26. t.m., proslavilo 40 let svojega delovanja. Kulturni dom v Trstu, kjer se je odvijala slovesnost, je bil res v prazničnem vzdušju.

Tajnik SDGZ Marino Pečenik je uveljadal program tega srečanja. Pozdravil je vse prisotne goste in predstavnike oblasti s te in druge strani meje, župane okoliških občin, predstavnike Trgovinskih zbornic naše dežele in Gospodarskih zbornic Slovenije in Hrvaške ter druge ugledne goste, ki so s svojo prisotnostjo počastili jubilej.

V svojem slavnostnem govoru je predsednik Slovenskega deželnega gospodarskega združenja dr. Vito Svetina opozoril na uspehe, ki jih je združenje doseglo doslej. Zanimiva je bila njegova analiza sedanjega stanja našega gospodarstva, še bolj pa njegov pogled na prihodnost združenja in slovenskega gospodarstva sploh, ki je seve-

da vezano na sedanje stanje, a tudi na politično in vsedrjavno gospodarsko stvarnost. Popolnoma naravno je zato izzvenela zahteva, naj globalna zaščita Slovencev v Italiji obsega tudi njihovo gospodarsko zaščito. Pri tem je seveda treba najprej pomisliti na škodo, ki jo je slovenska narodna skupnost v mejah Italije utrpela zaradi razlastitev zemlje.

Sledil je pozdrav predsednika Deželne zveze trgovinskih zbornic Giannija Brava. V svojem posegu je spregovoril o uspešnem slovenskem gospodarstvu in spodbudil k nadaljnjemu delu. Poudaril je tudi pomen gospodarskih izmenjav s sosednjo Jugoslavijo.

V imenu Gospodarske zbornice Slovenije je zbrane pozdravil podpredsednik Dolfe Vojsk. V svojem nagovoru je svojo osrednjo misel, ob izrečenih čestitkah, o-

dalje na 2. strani

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 2. novembra, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Mladinski oder: »Mali mož«, napisal Erich Kästner, radijska igra, 3. del; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Nediški zvon; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila; 14.10 Ka s' Brothers - glasbeni kabaret; 15.10-19.00 Šport in glasba ter prenosi z naših prireditve; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 3. novembra, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Mladinski oder: »O havloviškem povodnem možu«, radijska igra; 11.30 Poljudno čtivo - Liki iz naše preteklosti: »Tržaški škof Leopold Petazzi«; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Cecilijanka 1985: moški zbor Novega Sv. Antona iz Trsta, dekliški zbor »Števerjan« in mešani zbor »Štandrež«; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: Lahkih nog naokrog; 14.30 Mladinski pas; 16.00 Zbornik: Osebnost; 16.40 Pavle Merku: Kačji pastir, opera v dveh dejanjih. Soliste, zbor in orkester Opera SNG v Mariboru vodi Stane Jurgec; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 4. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Raziskovanje in gibalne dejavnosti; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Povejmo v živo!; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Zbornik: Razmišljanja o vsa'danjih stvarih; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Ivanka Hergold: »Med štirimi stenami«, radijska drama; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 5. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Raziskovanje in gibalne dejavnosti; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Naši zbori: dekliški zbor Vesna iz Križa; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Gospodarska problematika; 14.40 Mladinski pas; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Sopranistka Olga Gracelj in pianistka Neva Merlak v našem studiu; 18.00 Kulturni in družbeni odmevi; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 6. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Beleška - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: Odgovori v barvah; 14.30 Mladinski pas; 16.00 Na goriškem val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Akademski pevski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane; 18.00 Pričevanje o TIGR-u; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 7. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Beleška - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Revija Zveze cerkvenih pevskih zborov v Kulturnem domu v Trstu: ženski zbor Repentabor, mešani zbor Mačkolje in dekliški zbor Devin; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Naš jezik - Ne prezirimo!; 15.00 Iz filmskega sveta; 16.00 Zbornik: Osebnost; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 8. novembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana, vodi Anton Nanut; pianistka Dubravka Tomšič; 11.35 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Poti do branja; 14.40 Drugi program; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Pianisti šole Glasbene matice na letošnjem tekmovanju v Osimu; 18.00 Dramska vetrovnica: Roman v nadaljevanjih; Alojz Rebula: »Senčni ples«; 19.00 Radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Slovenska skupnost o zaščitnem zakonu pred senatom

Deželni tajnik Slovenske skupnosti je objavil tiskovno poročilo, v katerem ocenjuje zadnje novosti v zvezi z zakonodajnim postopkom v senatu za sprejetje zakona o globalni zaščiti Slovencev.

Ssk ugotavlja, da je sicer pozitivno, da se je s četrtkovo sejo senatne komisije za ustavna vprašanja v Rimu obnovilo delo za zaščitni zakon, vendar obenem zelo kritično opozarja na dve dejstvi: zaradi protislovnega in neodločnega stališča vlade smo izgubili več kot poldrugo leto dragocene časa; sedanjo vladno stališče, ki ga je prikazal podtajnik pri predsedstvu vlade posl. Amato, pa zaradi opuščanja načela globalnosti pomeni korak nazaj glede na vsa dosedanja zagotovila in obveze.

Zakonodajni postopek v senatu se je v bistvu ustavil, ko je ministrski predsednik Craxi po povratku z obiska v Beogradu januarja 1985 izjavil, da bo vlada v desetih dnevih pripravila svoj osnutek. V čakanju na osnutek, ki je baje že v pripravljalni fazi naletel na nasprotovanja v sami vladni večini, je delo v senatu zastalo. Zdaj se zdi, da se vlada spet odpoveduje svojemu osnutku, saj je posl. Amato sprejel obnovitev dela ožjega odbora komisije za ustavna vprašanja in obljubil aktivno sodelovanje vlade. Določen je bil celo rok — začetek decembra — za ugotovitev skupnih točk petih predloženih zakonskih predlogov za zaščito Slovencev v senatu.

Podtajnik Amato pa je spet ponovil mnenje, da je treba reševati probleme slovenske manjšine postopno. Slovenska skupnost je že po razgovoru med posl. Amatom in enotno slovensko delegacijo v Vidmu 12. oktobra odločno zavrnila »postopnost, ki traja že več kot štiri desetletja«. Nasprotovanje celovitemu reševanju vprašanj, ki je utemeljeno v mednarodnih in notranjih italijanskih določilih ter v slovenskih resolucijah, je do Slovencev nadvse krivično. Poleg tega pa si naša skupnost ne more delati utvar, da bi po morebitnem sprejetju »delnega« zaščitnega zakona res sledili novi zaščitni instrumenti. Izkušnje takega optimizma ne dopuščajo. Zato sta tudi podpisnika zakonskega predloga Ssk o zaščiti, valdostanski senator Fosson in tridentinski

senator Fontanari, sporazumno z deželnim tajništvom Ssk na seji komisije za ustavna vprašanja izrazila hudo zaskrbljenost in pomisleke zaradi Amatovih stališč.

V tem trenutku je nujno, da ožji odbor senatne komisije hitro in temeljito opravi poenotenje zakonskih predlogov na podlagi načela o globalnosti zaščite, tako kar zadeva ozemlje kot vsebino. Bistveno pa je tudi, da med samimi Slovenci ne pride do odklonov v tej zahtevi, pa čeprav se za postopnost izreka stranka vladnega predsednika.

—o—

O VPRAŠANJU NAŠE ZAŠČITE

Na sedežu dežele Furlanije Julijske krajine v Rimu so pred dnevi predstavili znano številko revije *Il Territorio*, ki jo izdaja večnamenski center v Ronkah in ki je v celoti posvečena problematiki slovenske narodne skupnosti v Italiji. Prvi je nastopil glavni urednik revije prof. Rizzi, nato pa je o pobudi izčrpno govoril ravnatelj Slovenskega raziskovalnega inštituta v Trstu prof. Bratina. Sledila je daljša razprava, ki se je tikala predvsem temeljne zahteve slovenske narodne skupnosti v Italiji, to je njihove globalne zakonske zaščite. V tej zvezi so prišla do izraza različna stališča. Socialistični senator Castiglione je n. pr. skušal obrazložiti načelno stališče sedanje rimske vlade, se pravi stališče o postopnosti zaščite slovenske narodne manjšine. Drugi diskutanti so to stališče zavrnil in poudarili, kako je skrajni čas, da italijanska republika zaščiti tudi slovensko manjšino, in sicer v skladu z jasnimi določili republiške ustave ter v skladu z mednarodnimi obveznostmi. Od diskutantov tokrat omenimo predvsem izvajanja prof. Alda Morettija iz Vidma, ki je odločno podprl zahtevo po zaščiti tudi Slovencev v Benečiji.

—o—

Predsednik vlade Craxi in zunanji minister Andreotti se mudita na obisku na Kitajskem. Za to veliko državo, ki ima skoraj milijardo prebivalcev, kažejo v zadnjem času posebno zanimanje predstavniški vseh industrijsko razvitih držav.

40 LET DELA ZA RAST...

■ nadaljevanje s 1. strani

sredotočil na pomen samostojnosti slovenskega zamejskega gospodarstva. Opozoril je tudi na uspešno sodelovanje med podjetji tostran in onstran meje, kar je označil za stalnico gospodarskih interesov Slovenije. V imenu Tržaške trgovinske zbornice pa je zbrane nagovoril in pozdravil dr. Vascotto.

Osrednja slovesnost v Kulturnem domu pa se je nadaljevala s podelitvijo priznanj in odličij številnim posameznikom in nekaterim podjetjem, ki so s svojim delom in podjetnostjo prispevali k rasti celotnega slovenskega gospodarstva v zamejstvu. V tem smislu so tudi nagrade sprejeli posamezniki in podjetja, ki delujejo na

Tržaškem in Goriškem in v videmski pokrajini.

Nedeljsko slovesnost je s peštrim izborom skladb obogatil nastop harmonikarskega ansambla »Synthesis 4«, ki ga vodi prof. Klavdij Furlan. Udeleženci jubilejne slovesnosti pa so si lahko ogledali tudi priložnostno razstavo o delovanju in delovnih uspehih Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, ki so ga pripravili ob tej priložnosti.

Praznik se je torej zaključil, Slovenskemu deželnemu gospodarskemu združenju pa želimo, da bi tudi v prihodnosti znal tako daljnovidno voditi naše gospodarstvo, ki nedvomno pomeni trden temelj vsakršnega narodnega delovanja in življenja.

POGOVOR Z ANDREJEM PEGANOM

Slovenski glasbeni svet v Trstu je v zadnjih časih precej razgiban. Precej mladih glasbenikov se je namreč zelo aktivno vključilo v glasbeno življenje, tako da se nam v prihodnosti obeta kvaliteten dvig vsega glasbenega življenja pri nas. Med temi mladimi glasbeniki velja omeniti Andreja Pegana od Sv. Ivana v Trstu. Pred tremi leti je diplomiral na tržaškem konservatoriju Tartini v orglah, zadnje čase pa uspešno koncertira in nastopa. (Ured.)

Andrej, mogoče bi se našim bralcem lahko sam nekoliko predstavil?

O sebi raje ne govorim. Ker pa je govora o glasbi, je prav, tudi za boljše razumevanje ostalega, da obrazložim svojo »glasbeno pot«, če naj jo tako imenujem. Po končanem petem letniku konservatorija sem se udeležil številnih mednarodnih orgelskih tečajev z različnimi učitelji: Fogel, Kopmann, Torrent, Langlais, Tagliavini. Sodeloval sem tudi z nekaterimi komornimi skupinami: Tržaški baročni duo (orgle - flavta), Kvarter Telemann, Gallus Consort in nekaterimi zbori. Po diplomu sem za radio Trst A posnel del diplomskega programa. Decembra leta 1984 sem začel s koncertiranjem. Najprej sem koncertiral v Venetu (Quarto d'Altino), nato v Bazovici, na Mirenskem gradu, v Chioggi, v Santuario di Soviore (La Spezia), v Ljubljani, na tržaškem sedežu RAI, kjer sem spremljal pevski zbor, v Spilimbergu, v Heidelbergu, Crespadoru (Vicenza) in Lódžu na Poljskem. Od meseca maja letos pa sem še organist v cerkvi pri Sv. Ivanu v Trstu in vodim mešani pevski zbor Marij Kogoj.

Koncertiral si torej tudi na Nemškem. Nam lahko nekoliko natančneje opišete to izkušnjo?

Nastopil sem v Heidelbergu v nedeljo, 22. junija, v Heiliggeistkirche, se pravi v glavni cerkvi tega univerzitetnega mesta. Tamkajšnja univerza je ena najstarejših v Evropi. Ustanovili so jo leta 1386. Zanimivo je, da tudi glasbena tradicija tega mesta sega daleč v preteklost. Razvila se je namreč z ustanovitvijo »Capelle de corte« že leta 1350. Univerzitetni študentje so namreč bili tudi glasbeniki in pevc.

V tem mestu sta delovala tudi glasbenika Sebastian Virdung in Arnold Schlick. Poleg vokalne in orgelske glasbe sta napisala tudi nekaj po-

merbenih teoretičnih del, ki so osnovne važnosti za razvoj orgelskega igranja in pravilnega izdelovanja instrumenta. V Heidelbergu sta delovala tudi precej znana »Kapellmeister« Johann Knöfel in Andreas Rasellus. S tem mestom pa so povezani tudi trije svetovno znani glasbeniki. To so Karl Maria von Weber, Luis Spohn in Robert Schumann, ki je svoj čas študiral pravo na heidelberški univerzi.

Orgelsko glasbeno življenje v tem mestu ima torej dolgo tradicijo, ki jo gojijo tudi danes. Posebno poletni meseci postanejo kar prenatrpani z orgelskimi koncerti, saj ni redkost, da priredijo tudi po dva ali tri na isti dan.

Sam sem igral zjutraj. Koncert se je začel ob 11.30. Igral pa sem na velike trimanualne orgle s 67 registri, tako da ni bilo večjih težav pri izvajanju programa. Izbral sem avtorje od renesance do sodobnih skladateljev. Začel sem z Buxtehudejevim »Preludij in Fuga v e-molu«, sledila sta dva Bachova korala iz zbirke Leipziger koralov in Bachova »Fantazija in fuga v g-molu«.

Nadaljeval sem z deli italijanskih avtorjev. Igral sem Frescobaldija, naj omenim njegovo »Canzon dopo l'Epistola« in »Toccato per l'Elevazione«. Živahni »Rondò« Gherardeschija je pospremil glasbeni svet iz baročnega obdobja v Bossijevo poznoromantično skladbo »Nöel«. Za konec sem predstavil skladbo živečega skladatelja, organista Marcella Girotta, mojega bivšega profesorja na konservatoriju. Izvajal sem tri dele skladbe »Puer«, ki je bila napisana leta 1978.

Zelo me je presenetila nemška publika, ki je skozi ves program zelo zbrano in koncentrirano poslušala. Njihovi aplavzi pa so me prijetno pomirili na koncu koncerta.

Koncertna dejavnost je torej gotovo zelo pomembna za vsakega glasbenika. Vendar, ob tem, kakšne možnosti nudi naše okolje organistom?

To vprašanje bi zahtevalo, širši odgovor in odpira globljo problematiko, in sicer, kaj pravzaprav nudi Trst na profesionalni glasbeni ravni, oziroma v kolikšni meri se tržaški glasbeniki posvečajo takim glasbenim izbiram in ponudbam, ki zahtevajo drugačen odnos do glasbenega postvarjanja. Mislim, da je tržaško stanje na

dalje na naslednji strani

PROSTOR MLADIH

Slovenski goriški skavti v novi sezoni

Slovenski goriški skavti smo uradno začeli novo sezono z občnim zborom, ki je bil 4. in 5. oktobra v koči sv. Jožefa v Žabnicah. Občni zbor, ki je za nami, je pomemben, ker smo na njem uskladili funkcije vseh voditeljev (načelnika, načelnice, vejevodje, krdelovodje, duhovnega vodje, gospodarja ...), obenem pa si tudi zamislili letošnji program delovanja in akcije, ki jih mislimo med letom izvesti. Poleg obveznih, komaj omenjenih točk, je imel tudi letošnji občni zbor namen, da se vsi voditelji vsaj enkrat na leto srečamo in si izmenjamo mnenja o skavtski organizaciji, o njenih problemih in o delovanju. Letos smo imeli na programu tudi predavanje o organiziranosti pri skavtih, saj smo tudi sami člani neke organizacije, in sicer skavtske. Druga društva, tako kulturna kot športna, niso organizacijsko tako strukturirana in močna; prav zato, smo ugotavljali, moramo biti skavti pripravljeni in an-

gažirani za katerokoli akcijo. Delo po skupinah je potrdilo vso našo pripravljenost in voljo do dela. Dvodnevno bivanje v koči sv. Jožefa je bilo uspešno saj sta vzdušje in dobra volja odločilno prispevali k uspehu sicer dobro pripravljenega občnega zbora.

Preden smo se odpravili v Žabnice, smo namreč imeli pripravljene sestanke vseh vej. Tako sta 18. septembra in 2. oktobra bili uradni seji vodstva, na katerih smo razpravljali o delovanju naših treh »stegov« (Gorica, Doberdob in Sovodnje) in o njihovih voditeljih. Skavtska organizacija na Goriškem se je v primerjavi z lanskim letom precej skrčila, kar je po eni strani slabo, po drugi pa dobro, saj so tiste skupine, ki delujejo, zares aktivne in delavne.

Po občnem zboru smo torej začeli z delom. Člani 1. stega smo imeli 12. oktobra svoj zbor v Katoliškem domu v Gorici. Ob prikazovanju diapozitivov iz skavtskega življenja smo predstavili letošnji program, voditelje in cilje, ki jih hočemo doseči. Pred zborom smo na Placuti imeli mladinsko mašo, pri kateri smo sodelovali s petjem in z branjem prošenj, beril, zahval itd.

Letošnje ožje vodstvo goriških skavtov sestavljajo: načelnik Mauro Leban, načelnica Marija Bertolini, tajnik Aleš Lojk, duhovni vodja g. Marijan Markežič. Stegovodje so: za 1. steg Marija Bertolini, 2. steg Andrej Fajt, 3. steg Lucijan Vižentin. Vjevodje za volčiče in veverice sta Sabina Antoni in Simon Terpin, za izvidnike in vodnice pa Matjaž Terčič in Katarina Ferletič. Za tretjo vejo roverjev in popotnic žal nimamo nobenega voditelja, ki bi prevzel to nalogo. Blagajniško mesto je sprejel Igor Devetak, častni predsednik pa je dr. Kazimir Humar. Uredništvo Planike (glasila goriških skavtov) sta prevzela Katarina Ferletič in Matjaž Terčič.

dalje na 7. strani

Slovensko turistično podjetje v Celovcu

POTOVALNI URAD CARTRANS

Presenetljivo naglo se je v zadnjih letih razvilo v Celovcu turistično podjetje Cartrans: Paulitschgasse 7, 9020 Klagenfurt/Celovec, Austria, tel. 0422/512680. Podjetje deluje v okviru Zveze slovenskih zadruget.

Svojo glavno turistično ponudbo je Cartrans oblikoval predvsem na posredovanju poletnih počitnic ob Jadranu, zlasti v Dalmaciji. Startal pa ni le na Koroškem, temveč v vsej Avstriji. Lansko leto je organiziral turistične polete iz avstrijskega mesta Linz v Dubrovnik ter na ta način zapolnil tržno vrzel med Dunajem in Solnom. Sodeluje pa tudi z drugimi turističnimi uradi, tako z domačimi kot s tujimi, zlasti z jugoslovanskimi.

Cartrans kot koroškoslovensko turistično podjetje je danes v Avstriji že na ravni večjih, če ne ravno velikih v svoji stroki. Njegovi sodelavci obvladajo vse jugoslovanske jezike in poznajo poslovne razmere tako v Avstriji kot Jugoslaviji. Cartrans zastopa tudi druga pomembna turistična podjetja, tudi nekatera mednarodna. Svoje poslovanje pa skuša zadnja leta razširiti tudi v druge sredozemske dežele, v Grčijo, Turčijo, Tunizijo in na Ciper, pa tudi na vzhod, v Sovjetsko zvezo.

Ostaja seveda še Italija, za katero pa vlada dokaj velika poslovna tekma med turističnimi podjetji v srednje-evropskem prostoru. V kolikor bi v tem primeru prišli

nadaljevanje na 7. strani

Srečanje S tujstvom

Pod konec poletja 1986 so v slikovitem nižje-avstrijskem mestecu Weitra že drugič potekale mednarodno usmerjene znanstveno-umetniške prireditve, takoimenovana »poletna šola akademije Waldviertla«, namreč hribovite pokrajine ob moravsko-češki meji. Prireditev, različnim znanstvenim inštitutom in drugim organizacijam iz Zvezne republike Nemčije in Avstrije, se je posrečilo pridobiti veliko uglednih predavateljev, znanstvenikov, umetnikov in kulturnih politikov. Poleg tega je pričujoča »poletna šola« kvaliteta, privlačna manifestacija, ki privabi v sicer lepo, a odročno in gospodarsko nerazvito pokrajino veliko gostov, obiskovalcev »šole«, iz različnih evropskih dežel.

Letos so bile prireditve zapisane veliki, pomembni in še vedno nerazrešeni temi, srečanju nemškega jezikovnega prostora, oziroma zahodnega evropskega sveta, s problemom tujstva, tujega sveta, tujih kultur, takoimenovanih »tujcev«. Prireditev je pokazala, da so mnenja o »tujstvu« velikokrat zelo različna in deljena in segajo od skoraj navdušenega prisvajanja eksotičnega sveta v obdobjih prosvetljenstva, romantike in tolerance vse do velikokrat kar usodnega odklanjanja, zaničevanja ali celo uničevanja tujega sveta in drugačnega človeka, o čemer nas na žalosten način pouči tudi naša lastna preteklost in polpreteklost.

V Weitri so tokrat nastopili filozofi, etnologi in geologi, slikarji in pisatelji, med drugim v Düsseldorfu znanstveno delujoči Afričan Leopold Bonny Duala M'bedy, ki je v prepričljivem uvodnem predavanju razčlenil negativni splet sodobnih nivelizacij, ki uničujejo zadnje predele takoimenovanega tujega, drugačnega, eksotičnega. Tujstvo in drugačnost v eksistencialistični filozofiji, strah pred tujstvom v luči politične dimenzije problema, Evropejci in Indijanci kot kozmogično in modernistično nasprotje so bile nekatere fascinirajoče teme pričujoče nižjeavstrijske prireditve, ki so na široko razgibale navzoče občinstvo, kar je odmevalo v razvejanih, znanstveno priostrenih diskusijah.

Univerzitetni profesorji iz Zvezne republike Nemčije in Avstrije, med drugim dr. Peter Heintzel in Helmut Stockhammer s celovške univerze, dr. Peter Kampitz z univerze na Dunaju in etnolog László Váda z Münchenske univerze so na znanstveno utemeljen način obkrožili razvejan problem tujstva, medtem ko so ga navzoči slikarji in pisatelji na razstavah ali literarnih prireditvah čustveno privzdignili, oziroma dramatizirali.

Tokrat so v Weitri prisluhnili tudi slovenski problematiki. Na modelu slovenske literarne tradicije in moderne sodobnosti je Lev Detela navzočim približal problem »slovenske estetske drugačnosti« v stalnem zgodovinskem soočevanju z nemško kulturno tradicijo. Milena Merlak je v srednjeveški kulturno zaščiteni mestni stavbi Auhof na uspelem dvojezičnem slovensko-nemškem literarnem večeru predstavila svoja slovenska in nemška pesniška dela, nakar je še sledila razgibana diskusija o problemih dvojezičnosti v današnjem času.

Lev Detela

Dve novi knjižni zbirki

V Tržaški knjigarni so prejšnji teden odprli razstavo slikarja Borisa Zuliana in hkrati predstavili dve novi leposlovni knjigi. Gre za zbirko proze Borisa Pangerca z naslovom »Šum vode Glinščice« in za pesniško zbirko Aleksija Pregarca z naslovom »Duh po apnencu«. Obe knjigi je izdalo Založništvo tržaškega tiska. Na predstavitvi v Galeriji Tržaške knjigarne je o delih Borisa Zuliana spregovorila umetnostna zgodovinarica Tatjana Pregl, medtem ko je literarni kritik France Bernik ocenil knjigo Borisa Pangerca.

NOVI UPRAVNI ODBOR KRAJEVNE ZDRAVSTVENE ENOTE V TRSTU

V ponedeljek, 27. t.m., so se v Trstu prvič zbrali člani novoizvoljenega zbora Krajevne zdravstvene enote. Na dnevnem redu je bila izvolitev predsednika in članov upravnega odbora. Za predsednika je bil izvoljen dr. Bevilacqua, kandidat socialistične stranke, v odbor, ki šteje skupno sedem članov, pa so bili izvoljeni kandidati Krščanske demokracije (2), Liste za Trst (2), socialdemokratske stranke (1) in Slovenske skupnosti (1). Za Slovensko skupnost je bil izvoljen Miro Opelt, ki je že dozdej sodeloval v vodstvu te pomembne in vodilne zdravstvene ustanove.

Pesniški zbirki Aleksija Pregarca »Duh po apnencu« pa je bil posvečen večer v Kulturnem domu društva Slavec iz Ricmanj. Ob tej priložnosti so odprli kolektivno razstavo, pri kateri s svojimi deli sodeluje kakih trideset slovenskih, italijanskih in avstrijskih slikarjev. O njihovem delu sta spregovorila Jožko Vetrih in Laura Safred. Urednik pri Založništvu tržaškega tiska, pesnik Marko Kravos je predstavil novo pesniško zbirko Aleksija Pregarca. Večer je prav gotovo dosegel višek, ko so sam avtor Pregarc, Gian Maria Bugatto in Maja Lapornik prebrali nekaj pesmi iz pravkar dotiskane zbirke. Pregarc je seveda bral v izvirniku, Bugatto v italijanščini, Maja Lapornik pa v nemščini.

Na večeru je sodeloval harmonikar Corrado Rojac, ki je tudi tokrat pokazal vso svojo virtuoznost. O obeh zbirkah bomo še pisali.

—o—

BRZOJAVKA DOLINSKEGA ŽUPANA

Dolinski župan Edvin Švab je prejšnji teden naslovil na vatikansko državno tajništvo brzojavko, s katero je v imenu občanov in občinske uprave izrekel »polno podporo« in hkrati posredoval »bratski pozdrav pobudi iz Assisija za mir v svetu.« Župan Švab je ob tej priložnosti potrdil poziv z dne 1. julija 1986 ob svetovnem dnevu občin, ki odločno odklanjajo jedrsko orožje.

Pogovor z Andrejem Peganom

■ nadaljevanje s 3. strani

splošno precej skromno, za organiste toliko bolj, saj v najboljšem primeru imamo na našem področju od 5 do 10 koncertov na leto. To pa ni veliko.

Organisti ste torej nekakšna pozabljena kategorija glasbenikov, ki ne dosega pravega odziva pri publiki. Kje so razlogi za to?

Obratno! Glede na odziv publike, smemo njihovo udeležbo na orgelskih koncertih oceniti kot zelo dobro. Če vzamem za primer letošnje orgelske koncerte v katedrali sv. Justa, lahko mirno rečem, da je bila cerkev nekajkrat prav nabit polna in to večinoma z mladimi ljudmi. Problem je v tem, da primanjkuje v Trstu in vsej naši pokrajini večja občutljivost za prirejanje podobnih koncertov. Mislim, da je delna krivda za tako stanje tudi med samimi orglarji, ki doslej niso nič konkretnega naredili, da bi se to stanje spremenilo. Obenem pa tudi ugotavljam, da mestu res manjka ustrezna priprava in le z širjenjem in pogostejšim prirejanjem koncertov in tečajev, bi lahko ustvarili širšo zavest in željo po globljem spoznavanju tovrstne glasbene literature. Mislim, da je dolžnost organistov, da bi poskrbeli za tovrstno »vzgojno« delo.

Kaj pa cerkveni organisti, katere so po vašem njihove dolžnosti in meje?

Ne bi govoril o mejah, ker je nesmiselno. Mislim, da vsakdo pozna svoje zmožnosti. Dolžnosti pa predstavljajo za vsakogar individualni problem, ki je strogo povezan z glasbeno in duhovno pripravo samega glasbenika. Veliko je odvisno tudi od tega kako se človek sam postavi pred

določeni problem. V tej perspektivi lahko deluje vsak začetnik, kot bi izkušen organist.

Si mogoče kdaj tudi sam poskusil s skladanjem? Kaj ti pomeni ustvarjanje v tem smislu?

Da, napisal sem nekaj orgelskih del. Da bi si pridobil in dopolnil svoje znanje sledim kompozicijski šoli pri Glasbeni matici. Mislim, da je za vsakega glasbenika zelo pomembno, da pozna in obvlada kompozicijsko tehniko.

Skušal bom pojasniti, kaj mi pomeni ustvarjanje. Če upoštevam, kaj je bilo napisano, glede samega glasbenega ustvarjanja, pridem do zaključka, da ima vsak skladatelj svojo tehniko, slog, glasbeno idejo. Osebnost sem mnenja, da je cilj ustvarjanja najti svoj »glas«, svoje glasbeno bistvo, ki potem v umetnosti izraža neko resnico. Da doseže to, se ne sme izgubljati v retoriki in dialektiki, ki pa sta kljub vsemu važna elementa v zgodovini glasbenega ustvarjanja.

Katere cilje imaš v bližnji bodočnosti?

Mislim, da vsakdo in tudi glasbenik išče nove, boljše, zanimivejše, konstruktivnejše pogoje delovanja. Isto velja v glasbenem svetu. To predstavlja moj glavni cilj. Ob tem pa še veliko drugih, najprej nadaljevanje na poti koncertiranja in ustvarjanja ter na vseh področjih, ki so v zvezi z glasbeno umetnostjo.

Ob koncu pogovora se zahvaljujemo Andreju Peganu in mu voščimo veliko uspehov in sreče na njegovi »glasbeni poti«.

Pogovarjal se je
Marko Tavčar

OBCNI ZBOR**FANTOV IZPOD GRMADE**

V torek, 21. t.m., je imel svoj občni zbor moški zbor Fantje izpod Grmade iz Devina. Ker je izvoljeni odbor zbora še polnopravno v veljavi, je njegov sestanek bil namenjen predvsem pretresu dosedaj opravljenega dela in načrtovanju za prihodnost.

Poročilo predsednika in pevovodje zbora Iva Kralja je namreč prikazalo lansko delovanje kot uspešno. V znamenju 20-letnice, ki jo je praznoval v juniju, je tudi ostalo delo potekalo po predvidevanjih. Podobno je delo ocenil tudi tajnik Tavčar, ki je opozoril na pomen delovanja Fantov izpod Grmade in tudi Dekliškega zbora Devina za širšo stvarnost Devina in okoliških vasi.

Po blagajnikovem poročilu, ki je pokazalo, da so Fantje dobro gospodarili, je bilo govora o novem sedežu, ki naj bi ga zbor uredila v Devinu. V pripravi je namreč načrt, v doglednem času pa naj bi se tudi začela obnovitvena dela.

Zatem so se Fantje izpod Grmade pogovorili še o delovanju v prihodnjem delovnem letu. Obeta se plodno, pestro in delavno leto. Glavna želja je predvsem ta, da bi se zbor krepil na pevskem in glasbenem polju.

ZGODOVINSKI DAN V ASSISIJU

■ nadaljevanje s 1. strani

čudnem vtisu, da človeštvo, kakorkoli se bodo stvari odvijale v naslednjih dneh, mesecih in letih, ne bo moglo kar tako mimo tega srečanja v Assisiju. Postavljen je bil temelj gradnji skupnih interesov vsega človeštva, to je temelj skupnega dela vseh ljudi, vseh predstavnikov verstev za uveljavitev vrednote, ki je mati vseh ostalih vrednot, to je pravi mir. In lepo je bilo poslušati predstavnike raznih verstev na svetu, kako so vsi v bistvu ponavljali isto prošnjo, v raznih jezikih in na razne načine imenovanemu Bogu. To, kar nas je vsaj osebno najbolj prepričalo glede iskrenosti ponedeljkove pobožnosti, pa je bila ponižnost vseh, ki so prosili za mir. Šlo je za prošnjo ljudi, ki so že s svojo prisotnostjo dokazali, da je v njihovih srcih prisotna ljubezen.

Upajmo zato, da bodo oljke, ki so jih prejeli v spomin predstavniki svetovnih veroizpovedi, zares zrasle v drevesa, ki bodo po vsem svetu postala simbol miru in spomin na dan, ko je bila volja za njegovo dosego tako občuteno in jasno izpričana.

DRUŠTVO PRAVNIK

Društvo Pravniki je imelo v petek, 24. t.m., redni občni zbor. V sporočilu, ki smo ga prejeli od društva, je rečeno, da Društvo Pravniki združuje »slovenske pravnike iz Trsta in Gorice, ki opravljajo samostojni odvetniški poklic«. Prišlo je očitno do spremembe v tem slovenskem društvu, saj je znano, da je bilo ob ustanovitvi namenjeno vsem pravnikom, se pravi vsem absolventom pravne fakultete, neglede na to ali opravljajo odvetniški poklic ali ne.

V sporočilu je še rečeno, da se je občni zbor »po obširni in živahni razpravi o društvenem delovanju v preteklem mandatskem obdobju« zaključil z izvolitvijo novega vodstva, ki ga sestavljajo odv. Godnič (predsednik), odv. Štoka (podpredsednik) in odv. Agneletto (tajnik).

Zanimiv mednarodni posvet v Gorici

Gorica in Nova Gorica - dve mesti ali eno samo?

Mednarodni inštitut za sociologijo iz Gorice je v ponedeljek, 27. t.m., priredil v goriškem avditoriju posvet na temo: načrtovanje in kvaliteta življenja v obmejnih mestih. Pri pobudi sta sodelovala Inštitut za arhitekturo in urbanistiko s tržaške univerze in Inštitut za urbanistiko in načrtovanje z videmske univerze. Dopoldne je po otvoritvenih pozdravih prvi spregovoril urbanist Roberto Costa s tržaške univerze, ki je predvsem opozoril na glavne značilnosti obmejnih mest, kot so na primer Trst, Gorica, Berlin, Gibraltar in druga. Gre za mesta — je dejal govornik — ki dejansko nimajo naravnega zaledja, zaradi česar nastane vprašanje, kako urediti odnose s teritorijem, ki je v drugi državi. Sociolog Emidij Susič s tržaške univerze je v predavanju obravnaval primer Gorice in Nove Gorice ter v tej zvezi poudaril, da bi lahko v prihodnosti govorili o enem samem mestu, če bi se zadostilo nekaterim pogojem oziroma če bi se odstranile nekatere ovire. Sociolog Zdravko Mlinar z ljubljanske univerze je razčlenil življenjske pogoje v obmejnih mestih, pri čemer je izhajal predvsem iz primera Nove Gorice. Prof. Mlinar je tudi opozoril na posledice, ki jih imajo ukrepi osrednjih državnih oblasti na stanje oziroma razvoj obmejnih mest, v tem primeru Nove Gorice. Urbanist Bertuglia z videmske univerze je prebral referat o osnutku študij za obmejna mesta.

Popoldne je bila okrogla miza, ki jo je vodil prof. Ardigo z univerze v Bologni in pri kateri so sodelovali arhitekt Venier iz Trsta, inž. Fornasir iz Gorice, inž. Vuga iz Nove Gorice, prof. Winters iz Berlina in prof. Nanut s tržaške univerze. Predmet pogovora je bila primerjava osnutkov oziroma modelov o prihodnosti načrtovanja in o kakovosti življenja obmejnih mest. Pristopi in tudi vsebina izvajanj posameznih diskutantov so bili različni, čeprav ni nihče zavrnil možnosti skupnega in skladnega razvoja mest ob meji. Med-

tem ko je prof. Winters navedel primer Berlina in opozoril na izkušnje na področju urbanistike, so ostali diskutanti imeli pred očmi predvsem primer Gorice in Nove Gorice ter delno Trsta in povečini soglašali, kako obstajajo možnosti, da se uskladijo načrti o nadaljnjem razvoju. Sociolog Ardigo pa je na koncu opozoril na zaskrbljujoči pojav stalnega demografskega nazadovanja na tem območju, kar je znak nezaupanja v življenje. To pa je, po njegovem, v tesni zvezi s kvaliteto življenja, kar je treba upoštevati pri oblikovanju morebitnih skupnih razvojnih načrtov na območjih ob meji.

Šlo je vsekakor za zanimiv in pomemben posvet, na katerem seveda niso izčrpali tako kočljive snovi, a je obrnil pozornost na probleme, ki kljub njihovemu življenjskemu pomenu navadno ne vzbujajo prevelike pozornosti ne v široki javnosti ne v krogih, ki bi se jih ti problemi morali neposredno tikati.

—o—

KMEČKA BANKA — SPONSOR OLYMPIE

Športno združenje Olympia iz Gorice nam je posredovalo vest, da je pred dnevi doseglo sporazum s Kmečko banko v Gorici, po katerem bo ta denarni zavod v tekmovalni sezoni 1986-87 sponzor moške odbojarske ekipe, ki nastopa v C 2 ligi. Prvenstvo se bo začelo v soboto, 25. t.m., v občinski telovadnici v Štandrežu s srečanjem z ekipo Anchor Fix Vivil iz Ville Vicentine.

V zadnjih treh letih je bilo sponzor omenjene ekipe podjetje Terpin iz Gorice. Poročilo, ki smo ga prejeli, pravi, da s svojim sklepom Kmečka banka želi poleg prispevka dati tudi priznanje Športnemu združenju Olympia, ki se pripravlja na dovršitev del pri gradnji nove telovadnice v neposredni bližini Katoliškega doma v Gorici.

Še o pomembni pobudi na Goriškem

V mali dvorani bivšega centralnega semenišča v Gorici se je v petek, 24. t.m., končal niz predavanj o slovenski kulturi in slovenski umetnosti na Primorskem, ki jih je priredil Inštitut za družbeno in versko zgodovino iz Gorice. Tudi zadnji dve predavanji je poslušalo lepo število ljudi, tako da je bila dvorana polno zasedena. V petek je prva spregovorila prof. Lojzka Bratuž z videmske univerze, ki je podala strnjen oris kulturnega življenja na Primorskem v 20. stoletju, s poudarkom na književnosti in delno tudi na glasbi. Opozorila je na dela glavnih primorskih književnikov tega obdobja, kot so Pregelj, Kosovel, Bevk, Gradnik in sodobniki Lokar, Pahor in Rebula ter drugi. Predavateljica je omenila tudi prevajalsko dejavnost in v tej zvezi ugotovila, da zija na tem področju velika praznina, saj je le malo slo-

venskih literarnih del prevedenih v italijanski jezik.

Drugi predavatelj je bil ravnatelj, prof. Milko Renner, ki je s pomočjo diapozitivov orisal razvoj slovenske likovne umetnosti na Primorskem od konca 19. stoletja skoraj do današnjih dni. Tako so prišla na dan znana imena, kot so člani družine Šantel, Tratnik, Špacapan, Čargo, Pilon, brata Kralj, Gorše, Sirk, Černigoj, Spacal, Sakida in likovniki, ki so aktivni še danes.

V nedeljo, 26. t.m., je Inštitut priredil ekskurzijo po Soški dolini, ki se je je udeležilo prav lepo število ljudi, tako da je bil avtobus polno zaseden. Dne 7. novembra pa bo splošna razprava o zadnji pobudi Inštituta za družbeno in versko zgodovino, katere glavni namen je bil prispevati, da bi Italijani bolje poznali kulturo svojih slovenskih sosedov.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Odmev Gregorčičeve smrti v Mohorjevem koledarju

Pobrskali smo po starih koledarjih celovške Družbe sv. Mohorja, da bi ugotovili, kako se je ta važna slovenska ljudska publikacija spomnila pesnikove smrti. Ugotovili smo, da v koledarju za leto 1907 o Gregorčiču še ni govora, gotovo iz razloga, ker je umrl 24. novembra 1906, torej ob koncu leta, ko je koledar že bil v tisku oz. v pripravi, zato je ta zamuda razumljiva. Pač pa je v Koledarju Družbe sv. Mohorja za leto 1908 na straneh od 37 do 45 objavljen obširen članek Antona Medveda »Simon Gregorčič, slovenski pesnik«, opremljen z dvema risbama Antona Koželja in več fotografijami goriškega fotografa Antona Jerkiča. Iz članka ponatiskujemo dva odlomka, uvodni, ki govori o osebnem srečanju pisca članka z Gregorčičem, in odlomek, ki opisuje smrt ter veličastno slovo od pokojnika. V besedilo smo posegli le pri pretirano starinskih izrazih. (Ured.)

Pomladi leta 1905 sem bil prvič v sončni Gorici. Takrat sem se hitro spomnil, da biva v tem prijaznem mestu mož, čigar pesmi sem tolikokrat v šoli deklamiral in v družbah popeval, mož, čigar ime sem tolikokrat s svetim spoštovanjem in navdušenjem izrekal, mož, čigar sloves je razlit po celi domovini. Meni sreča ni bila prijazna, da bi ga osebno poznal. Zazdelo se mi je, da bi mi vest očitala, ko bi se morda ločil od sveta in ga ne bi bil videl od obličja do obličja. Čul pa sem tudi, da v svoji skromnosti ne sprejema posebno rad častečih obiskovalcev, zlasti ne povsem tujih. Moral sem se torej ojunčiti, da sem ga poiskal in potrkal na vrata njegovega zelo preprostega stanovanja. In sprejel me je tako prijazno, in neprisiljeno sva kramljala kake pol ure. Ko sem se poslovil, spremil me je na hodišče, ondi z obema rokama prijel mojo desnico, pogledal mi globoko v oči in rekel: „Zdravi, srečni! Pridite še kaj!“ Ko sem stopil na ulico, objelo me je čustvo kakor človeka, ki je storil svojo dolžnost, h kateri se je težko pripravil. Ali je bila to tajna slutnja? Čez nekaj mesecev je ležal ta mož — na mrtvaškem odru.

Kakor blisk se je raznesla po slovenski domovini žalna vest, da je umrl Simon Gregorčič, in tisoč src je zaplakalo in ves narod je občutil bridko boleost ob izgubi svojega ljubljence, nedoseženega pevca — goriškega slavca. Nedvomno je tudi našim družabnikom zvečne poznan pesnik Gregorčič. Zato jim gotovo ustrežemo, ako mu na tem mestu postavimo zasluženo spomenik. Neki nemški pesnik pravi, da želi biti „manj občudovan in pridnejše bran“. Mislimo torej, da postavi Družba sv. Mohorja pesniku najlepši spomenik za svoje ude, ako jim podari lepo opremljeno zbirko njegovih pesmi. Iz njih bo narod najjasneje poznal svojega velikega sina. Saj je on sam, ko je poslal v svetu prvo zbirko poezij, zapisal knjižni na čelo krasne besede:

Poet le malokomu znan
leži po svetu razmetan.
Da kip njegov bi vam podal,
raztresene sem ude zbral.
Ne vseh! A kdor pregleda te,
spozna mu glavo in srce.

Opiraje se na zlato resnico teh besed izda Družba sv. Mohorja prihodnje leto izbrane Gregorčičeve poezije, najlepše in najznačilnejše, s

pesnikovo sliko, z glavnimi podatki iz njegovega življenja in s primernim uvodom. A ker stojimo takorekoč še ob odprtem grobu njegovem, tudi letos ne moremo in ne smemo molčati, kdo, kaj in kakšen je bil mož, ki si je v našem narodu osnoval večni spomin.

—o—

Zadnje leto svojega življenja je šel še obiskat svoje kranjske mile mu prijatelje: notarja Gruntarja v Ribnico, župana Hribarja v Cerklje, župnika Vrhovnika v Trnovo v Ljubljani in župnika Aljaža na Dovje, s katerim se je peljal v divni Bohinj. Rad bi videl sloviti slap Savice, a čutil se je preslabega, da bi prišel prav do izvirka. Poslušal je njegov zamolkli grom iz dalje. Precej živahen se je poslovil od Kranjske — za vedno.

Njegovi znanci pripovedujejo, da se je vrnil v Gorico zelo zadovoljen in vesel. Ah, kakor bi bila ta čila radost — zadnje vzplapolanje ugašajoče sveče! Po navadi je zahajal v gostilno k „Zvezdi“, kjer se je razgovarjal s svojimi znanci, zlasti s prijateljem profesorjem Juvančičem. In tako so ga imeli v svoji sredi tudi v četrtek, 15. novembra 1906. Razgovarjali so se o njegovih delih, ki jih je nameraval izdati. To so bili ponajveč prevodi iz sv. pisma. Prišedši domov je delal še pozno v noč. Čudno, da se je ravno tisti večer menil s prijatelji o kapi. Drugo jutro je vstal dobre volje in maševal doma v svoji kapelici, ki jo je imel poleg svoje stanice, preprosto, a lično opremljeno. Med službo božjo je opazila njegova dolgoletna služabnica Cilika, da se mu pri molitvah nekoliko jezik zapleta. V tem že stopi on sam od oltarja in reče, da ga zadeva kap. Pokličejo zdravnika, dr. Breclja, in ta najde pesnika mirno sedečega pri mizi, na kateri je ležalo odprto sv. pismo, več popisanih papirjev in list, naslovljen: Moja oporoka. Zdravniku reče, da ga naj pusti umreti, ker je sklenil svoje račune z življenjem; dr. Breclj je poklical dvakrat v posvete tudi zdravnika dr. Rojca. Bolnik je takoj zahteval izpovednika. Par dni je bil zmeden, od nedelje do srede pa pri polni zavesti. V sredo se mu je bolezen vidoma shujšala, lotila se ga je huda pljučnica, katere seveda ni mogel preboleti vsled splošne oslabelosti. Pet minut pred smrtjo je bil še pri zavesti. Ko so mu dali razpelo v roke, stisnil ga je krčevito in poljubil. Neposredni vzrok je bilo otrpnjenje srca, ki je nastopilo deset minut po deseti uri dopoldne v soboto 24. nov. 1906. Pri njegovi smrti so bili navzoči njegov brat župnik, njegova služabnica, njegov izpovednik in prijatelj pater Linus, in dr. Breclj.

Še isti dan dopoldne se je oporoka odprla pri sodišču v navzočnosti sodnika Rutarja in pesnikovega prijatelja Juvančiča. V svoji oporoki od leta 1904 želi pesnik, da naj truplo prepeljejo v njegov rojstni kraj in naj ga pokopljejo na pokopališču sv. Lovrenca na Libušnjem. Oporoka nadalje naroča, da bodi pogreb preprost in da naj trupla ne secirajo. Glavnega dediča imenuje pesnik „naš ljubljani »Šolski dom«,“ kateremu je bil že v življenju veden dobrotnik. Mrtvaški oder so mu postavili v sobi, kjer je prebival zadnjih pet let poleg odprte domače kapelice. V nji je ležal na oltarju mašni plašč in knjiga, kakor takrat, ko je pesnik, zadet od kapi, moral odstopiti.

Mnogoštevilno ljudstvo je hodilo kropit svojega ljubljence. Od vseh strani goriške dežele so prihitevali ljudje v Gorico, tudi Italijani so z vidnim spoštovanjem obiskovali slavnega mrliča. Kdor je videl mirno njegovo lice, kdo se ni spomnil njegovih krasnih verzov:

Pred duhom vidim nizko sobo,
a v sobi bledih sveč svetlobo;
med svečami pa spava mož,
bled mož, ogrnjen s plaščem črnim,
ki s trakom je našit s srebrnim;
on trdno spi, nevzdradno spi,
strudila ga je težka hoja.
Moža pa množica ljudi
z mladiko oljkovo kropi
želeč mu večnega pokoja.
Oj, bratje, ko se to zgodi,
tedaj končana pot bo moja
in konec bo težav in boja,
tedaj potihne za vsekdar
srca mi in sveta vihar!

Pogreb se je vršil 26. novembra dopoldne ob 10. uri ob najlepšem vremenu. Udeležba je bila ogromna, kakršne dotlej še ni videla Gorica. K zadnjemu počitku je spremila pesnika mladina ljudskih šol, dijaštvo gimnazije, realke in učiteljskega. Sokoli, ki so stražili tudi mrtvaški oder, stopali so pred in za krsto. Obilico prelepih vencev je vozil poseben voz. Pred hišo, v kateri je izdahnul slavljence, so zapeli bogoslovci žalostinko „Nad zvezdami“. Skoro vse prodajalne, koder se je pomikal sprevoz, so bile zaprte; po hišah so visele črne zastave. V cerkvi je čakal sprevoz sam mil. nadškof dr. Sedej, klečeč v prvi klopi in moleč za dragega mu pokojnika. Na koro so po opravljenih obredih zapeli člani „Pevskega in glasbenega društva“ s krasno ubranimi glasovi staro in vedno lepo žalostinko „Blagor mu, ki se spočije!“ Nato se je sprevoz vrnil po istem potu pred hišo žalosti. Med pogrebci so bili videti sivolasi baron Andrej Winkler, odlični svetni dostojanstveniki, profesorji, učitelji, župan ljubljanski Ivan Hribar, duhovniki pisateljski župnik Vrhovnik, Ksaver Meško, J. Aljaž, monsignor Trinko iz Vidma. Za krsto je stopal v globoko žalost zatopljen pesnikov največji prijatelj notar Gruntar in nebroj odličnih dam. Na Goriščku se je sprevoz razšel. Tukaj sta govorila pesniku v slovo profesor Berbuč in profesor dr. Oswald. Za ginljivima govoroma je zapel mešani zbor „Glasbenega društva“ ono prekrasno pesem, katero je pesnik sam najbolj ljubil: „Nazaj v planinski raj!“ Besede in napev te nebeške pesmi so globoko pretresale vseh srca in takrat ni bilo nobeno oko suho. „Z Bogom, naš Simon, z Bogom, dragi pesnik!“ čuli so se glasovi, ko se je imel voz s krsto odpeljati — nazaj v planinski raj. Po vsej dolini od Gorice do Kobarida je bilo ljudstvo pripravljeno, da izkaže zadnjo čast mrtvemu pesniku. Povsod je bila krsta slovesno sprejeta in častno spremstvo jo je spremljalo od vasi do vasi. Pri sv. Lovrencu na Libušnjem se je opravila za pesnika zadušnica. V cerkvi mu je govoril Simon Gregorčič, njegov daljni sorodnik, in potem so položili drago truplo k večnemu počitku. O lepomirnem grobišču, kamor je hotel biti pesnik pokopan, pel je še živ, ne mnogo časa pred smrtjo:

Kako se bo mirno tam spalo
na gričku zelenem ob Soči,
nam mrtvim živó šumljajoči,
tam gori pri svetem Lovrenci!

In sedaj spi in mi se potolaženi spominjamo njegove lepe obljube:

A vam, prijateljem, z višav
poslal bom mnog iskren pozdrav
proseč. Oj duše plemenite,
nikar za mano ne solzite,
spomin pa blag mi ohranite!

Mili Gregorčič! Spomin blag in — večni!

POTOVALNI URAD CARTRANS

■ nadaljevanje s 3. strani

v pošte slovenski izletniki, bi bilo zanimivo organiziranje izletov v zamejske kraje, npr. v Gorico in Trst. Slovenski ljudje dejansko prav malo ali celo nič ne poznajo zgodovinskih in kulturnih zanimivosti Trsta, njegovega pristana, obale in Krasa, saj vodijo organizatorji izletov slovenske ljudi navadno kar mimo, vsaj do Benetk. V Trstu in Gorici pa niso zanimivi samo muzeji, temveč tudi pomembna slovenska kulturna zgodovina.

Ne nazadnje bi bilo tudi primerno, da slovenski rojaki po svetu, ki obiskujejo domovino in tudi Koroško, poznajo to slovensko turistično podjetje, se nanj obrnejo za vsa potrebna pojasnila in usluge, ko se mu dijo v Celovcu ali pa še poprej.

SLOVENSKI GORIŠKI SKAVTI
V NOVI SEZONI

Za podrobnejšo razdelitev voditeljev in vodov v organizaciji pa boste lahko izvedeli iz prve številke letošnje Planike, ki bo izšla prve dni novembra. Pred novo sezono se moramo vsi zavedati naše odgovornosti pred starši, narodom in Bogom, saj bo naša organizacija živela in rastla le, če se bomo vsi potrudili.

Matjaž Terčič

Letošnja čebelarska bera na Slovenskem

Ob pregledu podatkov o čebeljih pašah in medenju skušamo ugotoviti dobre in slabe ukrepe pri prevažanju čebel in se trudimo, da bi bili prihodnjo sezono pametnejši. Narava pa nam vedno znova postreže z obilico presenečenj in da bi to spoznali, so na začetku leta obnovili opazovalne postaje in jih številčno pomnožili. Sedaj jih je 38, kar je terjalo posebno za nove postaje opazovanje gozdnega medenja velike denarne stroške.

Služba, ki opazuje gozdno medenje, je letos obdelala množico podatkov s teh postaj in jih objavljala v tisku, tako celo pridelke medu pod 0,50 kg in padce na tehtnici. Po količini medu je letošnja bera dobra, po sortnosti pa slaba, saj je dosti mešanca. Repica je zacvetela in medila za kake tri dni že aprila. Takoj za njo je močno zamedila akacija. Zaradi slabega pridelka na repici je mnogo čebelarjev počakalo še na akacijevo pašo, to pa je zelo škodilo sortnosti medu. Repica je dajala 3 do 10 kg medu, akacija pa povprečno 20 do 30 in je povsod dobro medila.

Cvetenje in medenje kostanja je oviral dež, zato je bila bera kostanjevca pod povprečna. Lipa je še kar dobro medila, vendar smo čistega sortnega lipovca dobili le malo. Smreka in hoja sta v nekaterih

slovenskih krajih že zgodaj medili, vendar je nestanovitno vreme opravilo svoje in pričakovanih rezultatov ni bilo. Hojevo medenje se je v nekaterih krajih začelo že konec maja in se je žal v prepogostih presledkih nadaljevalo še septembra. Najbolj obetavno je bilo v Trnovskem gozdu, na Snežniku, Kočevskem, v Gorskem Kotarju, na Pohorju in Kozjaku. Še najbolj se je odrezalo hojevo medenje na Kozjaku, na Veliki in Mali Kapeli pa hoja sploh ni menila. Zanimive so bile napovedi medenja hoje na podlagi števila zelenih ušic po metodi priznanega strokovnjaka za gozdno medenje Ivana Grajša. Obdelal je vzorce za širše področje Kočevja in Gorskega Kotarja, in sicer ob koncu maja ter na začetku junija. Nadaljnja obdelava vzorcev je pokazala, da je mogoče pričakovati splošno medenje hoje po vsem Kočevskem Rogu in Gorskem Kotarju. Na teh območjih je hoja s prepogostimi presledki medila do septembra.

Koncentracija čebelarskih vozil na cesti Delnice - Črni Lug je bila spet velika, vendar so bili rezultati tega medenja slabi. Smreka je lepo zamedila na območju Prevalj, Kozjaka, južnih pobočij Pohorja in Zgornje Savinjske doline. Medenje je

dalje na 8. strani ■

Marko De Luisa Andrej Gosar - slovenski
ekonomist evropskega formata

Svoje misli o krščanskem socializmu in njegovega razmerja do krščanstva je objavil kot posledico glasov, ki jih je objavil »Glasnik presv. Srca Jezusovega«, zato da bi bralce osvestil in da bi odgovoril glede dvomov in napačnih predstav o tem gibanju, ki ga je ustvarjal »Glasnik«. V prvem delu knjige odgovarja Gosar na posamezne »dvome«, ki jih je ustvarjal »Glasnik«. Prvo vprašanje je bilo to, ali je krščanski socializem sploh potreben. Gosar pravi, da je dvom oz. pomislek utemeljen, ako uresničimo krščanstvo, ako uveljavimo v praktičnem življenju njegova načela; v tem primeru ni več ne socialnega vprašanja, niti socializma. Trditev podkrepi s primeri, v oporo mu je tema srednjega veka oz. zgodnjega krščanstva, ki pa se je kaj kmalu sprevrglo v izkoriščanje, punte in vstaje ... Zato pa je treba ustvariti pogoje, da se bodo vsi brezpogojno morali držati gotovih, krščanskim načelom vsaj približno odgovarjajočih meja. Saj dokler jih bo še nekaj šlo preko krščanstva, jih bodo drugi vsaj nekoliko morali posnemati. Iz tega tudi izhaja krščanski socializem. Socializem ni torej nikak svojevoljen družbeni sestav, marveč je njegova potreba utemeljena v organizaciji modernega gospodarstva. Poudarjati je treba veliko važnost praktičnega, živega in zglednega krščanstva, kajti brez tega nima noben socializem življenjske sposobnosti in obratno, v modernih gospodarskih razmerah in pri dejanskem

splošnem moralističnem stanju človeštva, brez socializma ni in ne more biti krščanskega družbenega reda, ker je pač v modernem svetu tako malo pravega krščanskega duha, da noče in ne zna brez socializma krščansko živeti. (15)

Socialni programi so za Gosarja nujni, da lahko krščansko pravičnost uveljavimo v praktičnem življenju. Obstoječemu gospodarskemu stanju je treba izdelati odgovarjajoč program!

Drugi ugovor je ta, da je »Klic po socialnih reformah obrekovanje krščanstva ...« Gosar odgovarja, da bi se kvečjemu lahko govorilo o obrekovanju sedanjih kristjanov (seveda, če ne bi bil klic po modernih socialnih reformah tako bridko utemeljen in upravičen), ker ne izvajajo krščanstva, kakor ga je Kristus učil.

Dalje, da je »socializem v bistvu le patentirana in legalizirana sebičnost ...« Gosar pravi, da je očitek deloma resničen, kolikor se namreč tiče materialističnega socializma, ker ima za cilj človeško blagostanje na svetu. Tudi v krščanskem socializmu je precejšnja količina sebičnih primesti; vendar odvisno, kaj smatramo za sebično in od kod prihaja ugovor; »Zato najprej obsodimo neizmerno sebičnost v kapitalističnih, zlasti krščanskih vrstah, potem šele lahko nastopimo proti morebitnim pretiranim zahtevam krščanskega delavstva!« (16)

In še, da je »... v resnici socializem samo eden: framaonsko usužnjevanje ubogega delavca.« Gosar se tu zaustavi pri analizi socialne teorije, pri razlikah in sorodnih potezah, lahko bi rekli, raznih inačicah socializma. Moderni socializem, te ali one vrste, je nujna in naravna posledica obstoječega kapitalističnega gospodarstva. V podrobnih praktičnih zahtevah se zaradi tega socializem ne more bistveno ločiti od socializma. Krščanski in materialistični socializem se ločita najprej po svoji filozofski podlagi. Prvemu je temelj krščanstvo, s svojim pogledom na življenje in svet, s svojimi načeli krščanske pravičnosti in ljubezni do bližnjega. Zato je njemu človeško življenje na zemlji le priprava in pot k njegovemu končnemu cilju. Stremljenje po gmotnem, telesnem blagostanju je zanj važno in pomembno samo toliko in zato, ker ve, da je to večini ljudi predpogoj za moralno življenje in za njihovo izpopolnitev in napredek. Drugače materialistični socializem. »Njemu se človeška usoda začne in konča tu na zemlji. Tukaj hoče ustvariti človeku raj; zato ima glavno in odločilno moč v njem, zato mu je bistveno ravno tisto neomejeno stremljenje po bogastvu in uživanju, ki je istočasno duša modernega kapitalizma. Naravna posledica tega je brezobziren razredni boj ...« (17)

Druga razlika med eno in drugo varianto je v celotni zamisli o ureditvi moderne človeške družbe. Krščanski socializem stoji načelno na stališču zasebne lasti, seveda primerno omejene. Lastninsko razmerje naj se podružabi, posamezniku naj bo zagotovljena svoboda v izbiri dela in konzuma. Glavni cilj take ureditve pa je smotrna organizacija vsega socialnega življenja, tako da bi lahko vsakdo v harmoničnem medsebojnem dopolnjevanju in izpopolnjevanju v največji meri razvil svoje

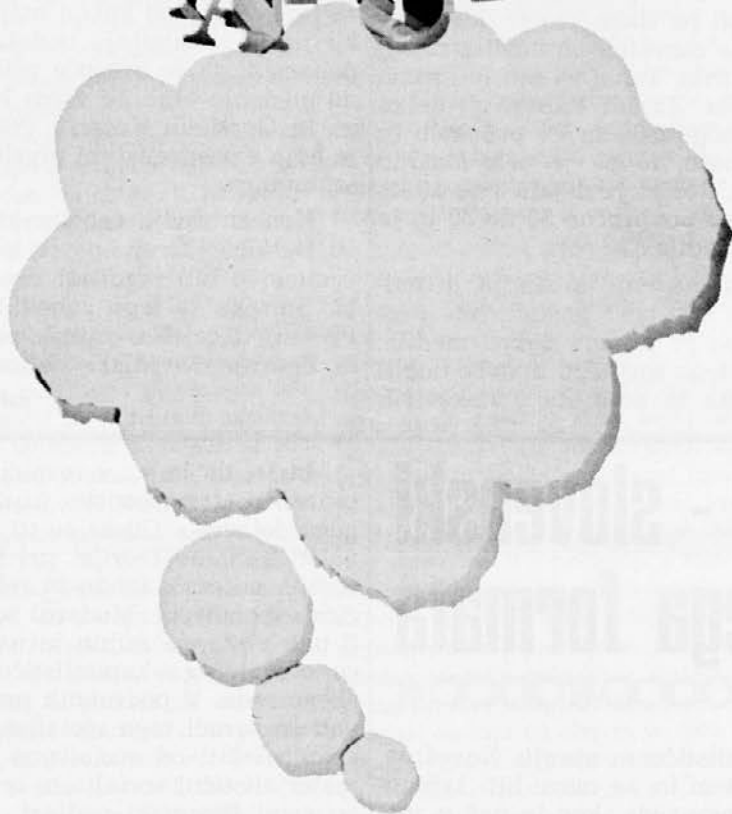
31 · X · 1986

SVETOVNI DAN VARČEVANJA

VARČEVANJE

URESNIČUJE TVOJE

SANE

design
Graficenter

KMEČKA BANKA GORICA
KMEČKO DELAVSKA POSOJILNICA V SOVODNJAH
KMEČKO OBRтна HRANILNICA V DOBERDOBU
HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPČINAH
KMEČKA IN OBRтна HRANILNICA IN POSOJILNICA - NABREŽINA
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA d.d. TRST

LETOŠNJA ČEBELARSKA BERA NA SLOVENSKEM

■ nadaljevanje s 7. strani

trajalo ves junij. Liška resova in žepkova pasišča so na začetku avgusta dobro kazala, saj je bilo dovolj vlage in obe medonosni rastlini sta bili zelo lepo razviti. Po 20-dnevem sušnem obdobju so bile razmere kritične, nato pa je prišel odrešilni dež. Po 20. avgustu so čebelarji odšli na ajdo ali zazimovat čebelje družine, precej pa v Liko na žepek — pridelek 1 kg, na resi pa 2 kg na panj. Sončnica je tudi tokrat dobro medila, tako da je v Slavoniji in Vojvodini bila izborna paša, ker je nova sončnica odporna proti boleznim in je medonosna.

Z. T.

NOVICE

V Rimu se je začel vsedrjavni kongres radikalne stranke. Njen nesporni voditelj Pannella ne izključuje možnosti razpustitve radikalne stranke v znak protesta proti sedanjemu stanju v državi, ki je po njegovem v kričečem nasprotju z resnično demokracijo. Kaj se dejansko skriva za to namero, v tem trenutku še ni znano.

V soboto, 8. novembra, bo v Celovcu prireditev v znak protesta proti demonstraciji, ki jo napoveduje za isti dan koroški Heimatdienst. Prireditev organizira odbor za obrambo dvojezičnega šolstva na Koroškem. Heimatdienst pa se ob podpori svobodnjaške stranke zavzema za odpravo dvojezičnega šolstva.

PREVAJAJO GREGORČIČA

Razmnoženi mesečnik »Med nami«, glasilo slovenskega društva A. M. Slomšek v Rimu, poroča, da je znani prevajalec slovenskih del v italijanščino Franc Husu, ki je pred leti prevedel tudi Prešernovo pesnitev »Krst pri Savici«, odpoval začasno v kraj Altamura pri Bariju, kjer bo prevajal v italijanščino Gregorčičeve pesmi.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

MIHA MATÉ

ŠIROKA USTA

Izvajal Stane Starešinič

V petek, 31. t.m., ob 20.30 v društvu »Igo Gruden« v NABREŽINI

individualne sile in sposobnosti; hoče socializacijo življenja, ne da bi se načelno svoboda omejevala bolj kot je v interesu skupnosti nujno potrebno. Za materialistični socializem sloni celotna družbena zasnova na socialistični državi, strogo centralistično urejeni. Vsi se morajo podrediti njenemu mehanizmu, služiti njej ter v njej zastopani skupnosti. Zato je zasebna last izključena, omejena pa prostost v izbiri dela in konzuma.

Vsekakor je iz zgornjega razvidno, da nastopa Gosar odločno proti kapitalizmu, saj zaključuje gornjo razpravo s stavkom: »Socializmov je več, kapitalizem pa je le eden — borite se proti temu!« (18)

Drugi del knjige je posvečen analizi moderne kapitalistične družbe ter konkretno načrtom in zahtevam krščanskega socializma; te teme je nadaljeval tudi v poznejših delih in člankih.

RAZPRAVE O DRUŽBI IN DRUŽABNEM ŽIVLJENJU (1932)

V prvem delu te knjige je avtor zbral nekaj svojih razprav, ki so bile raztresene po raznih publikacijah, ki večini bralcev te zbirke niso prišle v roke. Zbral jih je v enotno delo tudi zato, ker se mu je zdelo, da so bile v tistem času (1930-32) še posebno aktualne in da predstavljajo kljub raztresenosti glede izida in datuma nastajanja, še vedno nekako celoto. Zato jih je razporedil po vsebini, ne pa po kronološkem zaporedju nastajanja.

V drugem delu objavlja dve uvodni poglavji svoje »Splošne sociologije«, ker je pač izid celotnega dela, zaradi preobremenjenosti z delom, moral čakati še vrsto let. Izkoristil je torej priliko in predhodno objavil razvit sistem in program socialnih ved. V delu odklanja Gosar korporativizem, ki se je tedaj uveljavljal v Italiji.

»Ta program,« pravi Gosar, »je tako obsežen, da ga en sam človek ne bi nikdar zmogel, tudi če bi mu posvetil vse svoje moči. Samo s sistematičnim sodelovanjem strokovnjakov z najrazličnejših področij družbenega življenja, bi lahko dobili v doglednem času vsaj najvažnejša sociološka dela. Prav iz tega razloga sta ti dve poglavji važni. Šele tu se namreč jasno vidi, kaj je pravzaprav sociologija, kakšne so njene naloge in kaj spada v področje posameznih ved sociologije. Jasnost v teh vprašanjih pa je prvi pogoj zares smotrnega in uspešnega sociološkega študija ...« (19)

(Dalje)

(15) prav tam, str. 7-13

(16) prav tam, str. 31

(17) prav tam, str. 43

(18) prav tam, str. 48

(19) A. Gosar, Razprave o družbi in družabnem življenju, J.K., Lj. 1932, predgovor